

■ HAASTATELTAVANA JUHA NURMINEN

Ympäristön avuksi. "Pitäisi syödä vähemmän lihaa ja enemmän Itämeren kalaa, kuten silakkaa ja särkikaloja. Meidän on pakko vähentää lihansyöntiä, se on aivan selvä asia", sanoo John Nurmisen Säätiön perustaja Juha Nurminen.

”Koko kuvio on täysin perverssi”

Saaristomerta kuormittavia päästöjä ei saada kuriin. Syitä ovat kummallinen tukijärjestelmä ja poliitikkojen voimapeli, sanoo Itämeren puolesta taisteleva Juha Nurminen.

TEKSTI Katja Boxberg KUVAT Kimmo Haapala

Millä mielellä katselit mennyttä sinileväpuuroista kesää, John Nurmisen Säätiön perustaja Juha Nurminen?

”Saaristomerellä oli surkea tilanne ja se tuntuu pahalta. Suomi lupasi hoitaa asian kuntoon toistakymmentä vuotta sitten, mutta mitään ei oikein ole saatu aikaiseksi.”

Sait Itämeri-työstäsi Valtion tiedonjulkistamispalkinnon vuonna 2008. Sanoit jo tuolloin haastattelussa, että kaikki tietävät, että ravinnepäästöjä on vähennettävä. Miksi näin ei ole tapahtunut?

”Maatalous aiheuttaa Varsinais-Suomessa vakavaa ympäristöhaittaa, kun peltojen ravinteet huuhtoutuvat pelloilta mereen. Maatalouden tukipolitiikka pitäisi suunnata oikealla tavalla. Tällä hetkellä jopa 70 prosenttia mereen päätyvästä fosforikuormasta tulee maataloudesta. Fosfori on sinilevän näkökulmasta kriittinen tekijä. Jos sitä vähennetään, sinilevää syntyy vähemmän.”

”En halua syyllistää viljelijöitä, vaan kritisoin tukijärjestelmäämme, joka suuntaa rahaa aivan päin seiniä.”

Maa- ja metsätalousministeriön budjetti on lähes kolme miljardia euroa, ympäristöministeriön 325 miljoonaa ja John Nurmisen Säätiön runsaat kaksi miljoonaa. Voiko suojelutyöllä edes teoriassa olla merkitystä noilla suhteilla?

”Suomenlahden tila on selvästi parantunut sen jälkeen, kun Pietarin jätevesipuhdistamon ja Kingiseppin

lannoitetehtaan päästöt vähenivät John Nurmisen Säätiön hankkeilla vuosina 2002–2014.”

Miksi ainutlaatuista Turun saariston merialuetta kuormittavia päästöjä ei saada kuriin?

”Varsinais-Suomi on häpeäpillku Suomen vesiensuojelussa ja muutos vaatisi isoa asennemuutosta maanviljelijöiltä. Alueella on yksityisiä maanomistajia, jotka ovat vuosikausia tehneet asioita tietyllä tavalla.”

”Ongelma on ympäristöpolitiikan ja maatalouspolitiikan välinen ristiriita. Maatalouspolitiikka tähtää siihen, että viljelijä pärjää paremmin ja tähän käytetään suoria tukitoimia. Maatalouden niin kutsutusta ympäristötuesta vain hyvin pieni osa kohdentuu merensuojeluun.”

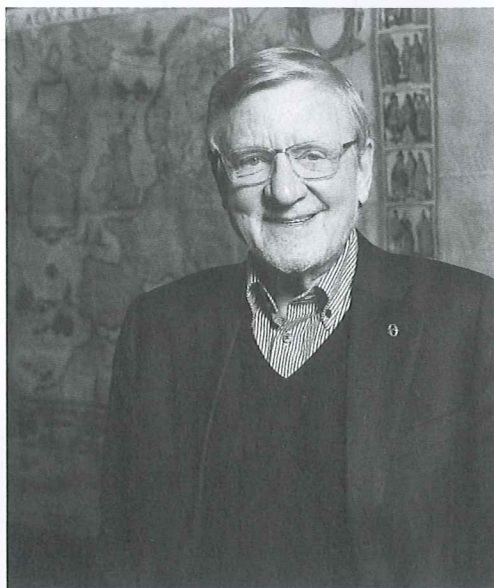
Säätiö ajaa voimakkaasti peltojen kipsikäsittelyä. Miksi?

”Peltojen fosforipommi pitää saada purettua. Siinä kipsitys toimii tehokkaasti. Pelkäästään Saaristomeren valuma-alueen kipsityksellä saisimme hoidettua leijonanosan Itämeren suojelukomissio Helcomin Suomelle sopimasta kokonaisvähennystavoitteesta fosforille.”

”Valtio tarjoaa viljelijöille maksutonta kipsitystä, mutta osa rahasta on edelleen käyttämättä. Koko kuvio on täysin perverssi. On kysyttävä, pitäisikö kipsitys tehdä pakolliseksi tietyillä alueilla.”

Miksi se ei ole pakollista?

”Kyse on puolueiden välisestä voimapolitiikasta. Nyt

■ Kuka: Juha Nurminen, 76

Työ: John Nurmisen Säätiön perustaja ja hallituksen puheenjohtaja

Ura: John Nurminen Oy:ssä eri tehtävissä ja toimitusjohtajana ja myöhemmin hallituksessa. Nurminen Logisticsin hallituksessa.

Koulutus: Kauppätieteiden maisteri

Perhe: Vaimo ja kaksi lasta, kolme lasta ensimmäisestä avioliitosta

Harrastukset: Sukeltaminen, vedenalaisvalo-kuvaus, veneily, merenkulun ja kartografian historia

meillä on sdp-vetoinen hallitus, joka tasapainoilee keskustan ja vihreiden välillä. Pääministeripuolue ei nähtävästi halua sotkeutua Itämeri-asiaan. Yritimme saada kipsitystä osaksi EU:n seitsemän vuoden CAP-maatalousohjelmaa, mutta MTK:n ja keskustan dominanssi nousi esteeksi.

”Paikalliset ely-keskukset ja muun muassa suomenruotsalaiset viljelijät ovat vahvoja toimijoita alueella.”

Rkp:n äänestäjäkunnassa luulisi olevan enemmän Itämerestä huolestuneita kuin maanviljelijöitä.

”Niin sitä luulisi.”

Tutkijat ovat kai yhtä mieltä siitä, että maatalous on Saaristomeren suurin kuormittaja?

”Kyllä. En usko, että siitä on erimielisyyttä.”

Miten Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa Itämeren suojeluun ja meren tilaan?

”Isossa kuvassa vaikutus jää aika pieneksi, sillä isot asiat, kuten Pietarin jätevedet ja Kingiseppin fosfori-

päästöt, on onneksi jo saatu hoidettua. Muuten tilanne olisi nyt toinen.”

Mikä öljykuljetusten tilanne Suomenlahdella on nyt? ”Öljykatastrofin uhka on koko ajan olemassa. Jos iso tankkeri lasahtaa täydessä lastissa karille, sillä olisi katastrofaaliset seuraukset. Vaikka öljykuljetukset ovat tänä vuonna vähentyneet, öljyä laivataan Koiviston satamasta Venäjältä edelleen.”

”Kansainväliset öljyonnettomuudet osoittavat, että ennaltaehkäisy on suunnattoman paljon halvempaa kuin onnettomuuden hoito.”

Jos sinulla olisi kaikki valta, mitä tekisit Itämeren hyväksi?

”Tekisin peltojen kipsityksestä pakollista ja järjestäisin tälle rahoituksen.”

”Lisäksi kiristäisin EU:n jätevesinormistoa koskemaan myös pieniä puhdistamoja. Puolassa on kymmeniä tai satoja pieniä puhdistamoja, ja nekin pitää saada tehokkaan puhdistuksen piiriin. Koko Itämeren ta koskevalla velvoittavalla puhdistusnormistolla olisi mitattava, positiivinen vaikutus.”

Uskotko että Saaristomeren tila muuttuu parempaan suuntaan omana elinaikanasi?

”Jos peltojen massiivinen kipsitys saataisiin aikaan, sillä olisi vaikutusta, mutta tulosten näkymiseen meni joka tapauksessa useampi vuosi.”

”Itselläni on mökki itäisellä Uudellamaalla, ja siellä vedet ovat kirkastuneet selvästi ja sinileväkukintoja on enää todella harvoin. Myös ravinnepäästöjen kokonaiskuorma on vähentynyt Itämeren alueella 1990-luvun lopusta.”

”Ilmastonmuutos lisää kuitenkin koko ajan vastamäkeä tähän työhön. Vedet lämpenevät ennusteiden mukaan kahdella asteella, se on hirvittävän paljon. Sateet ja huuhtoumat lisääntyvät. Luontokato on nyt jo pitkällä ja esimerkiksi kalakannat ovat yksipuolistuneet.”

”Myös Pohjanlahden tila on silmin nähden huonontunut, eli toimia tarvitaan muuallakin kuin Saaristomerellä.”

Olet virallisesti eläkeiässä. Mikä sinua ajaa jatkamaan säätiön työtä?

”Olen lapsesta asti liikkunut luonnossa, vaeltanut, purjehtinut, kuvannut ja sukeltanut. Merensuojelutyö sai alkunsa 1990-luvulla, kun sukeltaessa näin kamalan näköistä kuollutta meren pohjaa. Se herätti kiinnostukseni ja ymmärsin, että muulla ei ole väliä jos meri kuolee. Sitten lähdettiin toimenpiteisiin.” ■

Saaristomeri on häpeä-pilkku

1 LIIKAA LIKAA.

Itämeri on suljettu allas, jonne päästökuormaa on viime vuosisadan aikana tullut liikaa.

2 VENÄJÄ PARANSI.

Päästökuorma kiihtyi 1950-luvun jälkeen. Nyt kokonaiskuorma on parempi, sillä varsinkin Venäjältä tulevaa kuormitusta on saatu vähennettyä.

3 SUOMEN HÄPEÄ. Saaris-

tomeren likaamisen salliminen on Juha Nurmisen mukaan rankaisematta jäänyt ympäristötuhotyö, joka on häpeäksi koko Suomelle.

4 PÄÄTTÄJÄT EIVÄT VÄLITÄ.

Saaristomeren tuhoamisen taustalla on poliittisten päättäjien välinpitämättömyys.